

een ieder duidelijke taal uiteengezet, welke sociale belangen de overheid met deze voorschriften heeft willen dienen.

De lijst van adressen van de Rijksbureaux tot wie men zich in een speciaal geval moet wenden is achter in het boekje opgenomen.

G. H.

REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFT-LITERATUUR OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHuishoudkunde

Redactie: L. A. Bakker
Drs. G. L. Groeneveld
Drs. H. Haverkamp
en Drs. P. F. R. Stol

A. ACCOUNTANCY

II. HET ACCOUNTANTSBEROEP

Accountancy en beroepsethiek

Belle, Dr. L. H. — Ruim 10 jaren na het uitkomen van de dissertatie van den Heer B., welk proefschrift aanleiding gaf tot belangrijke controversen, neemt de Heer B. opnieuw de pen ter hand, teneinde nogmaals zijn inzichten in zake de rol, welke de ethiek in de theorie en de uitoefening van het accountantsvak speelt, mede te deelen. In een nawoord van Prof. Th. Limperg worden de naarvoren gebrachte bezwaren tegen de vertrouwensleer weerlegd en worden enkele begrippen, waaromtrent misverstand mogelijk is, nader toegelicht en geanalyseerd.

A II 1

Maandblad voor Acc. en Bedrijfshuishoudkunde Jan. 1940

III. LEER VAN DE INRICHTING

Administratieve en mechanische hulpmiddelen

Beschrijving van de Pelikan Rotafix stencilmachines, van Rétocéfotografische reproductiemachines en van de Original Odhner en Millionaire rekenmachines.

A III 3

De Kantoormachines Maart 1941

Consequenties van de loonbelasting voor de loonadministratie

Katan, E. — Een summier overzicht van de formulieren, die in verband met de loonbelasting moeten worden ingevuld, wordt gevolgd door een uitvoerige beschouwing over de methoden ter berekening van het zgn. „fiscale loon” (loon, waarover belasting verschuldigd is) en het bedrag, dat aan de employé's individueel moet worden uitgekeerd. Arbeidsbesparende methoden, w.o. de gelijktijdige invulling van den loonstaat per employé en de loonlijst, blijken, ondanks de gecompliceerdheid van het rekenwerk, te kunnen worden toegepast; dit wordt met een voorbeeld geïllustreerd.

De schrijver stelt ten behoeve van hen, die bij de bekendmaking van het Besluit reeds een boekhoudmachine voor de loonberekening gebruikten, richtlijnen op, om het boekingsprocédé aan de gewijzigde omstandigheden aan te passen.

A III 3

Organisatie en Efficiency Maart 1941

De invoering van de administratie der loonbelasting bij de Nederlandsche Spoorwegen

In aansluiting aan het voorafgaande artikel geeft een medewerker van de Nederlandsche Spoorwegen een beschouwing over de wijze, waarop in dit grootbedrijf de administratie der loonbelasting tot stand is gebracht.

A III 3

Organisatie en Efficiency Maart 1941

De administratie van het houtverbruik bij gasgeneratoren

Redactie — Het vraagstuk van de registratie van het verbruik van vloeibare brandstoffen is ondanks de daaraan verbonden moeilijkheden in den loop der tijden tot een bevredigende oplossing gebracht. Bij het verbruik van vaste brandstof rijzen nieuwe moeilijkheden. Het is ondoelmatig in gewichtseenheden te rekenen wegens het zeer wisselende vochtgehalte. Beter is het met volume-eenheden te werken (b.v. H.L.) Bij de berekening van het technisch rendement is het vochtgehalte dan nog altijd een factor, die de resultaten beïnvloedt. Een deel der warmte is noodig voor de verdamping van het water. Tot soms $\frac{1}{5}$ gedeelte van het hout is hiervoor benodigd.

A III 3

De Bedrijfsauto 9 Januari 1941

IV. LEER VAN DE CONTROLE

De Mc. Kesson & Robbins Case

Hageman, Ch., — De fraude bij bovengenoemde onderneming deed in Amerikaanse accountantskringen de vraag rijzen hoever de accountantscontrole dient te gaan t.a.v. de voorraden en debiteuren. Schr. geeft de opinie weer van eenige Amerikaanse en Engelsche accountants.

A IV 2

Maandblad v. Acc. en Bedrijfshuishoudkunde Maart 1940

Geheime en stille reserves en de accountant

Keuzenkamp, T. — In een kort en helder artikel zet schr. uiteen welk standpunt de accountant t.a.v. de geheime en stille reserve dient in te nemen. Als uitgangspunt neemt hij de splitsing van de ondernemersfunctie in eigendom en beheer. Bij een splitsing zullen, zooals schr. opmerkt, zich vaak tegenstellingen voordoen. De eigenaars zullen streven naar maximale uitkeeringen der onderneming, de beheerder daarentegen zal bij de uitkeering zich steeds de economische positie van het bedrijf voor het oog houden en vaak moeten vechten tegen een hogere uitkeering dan economisch gemotiveerd is. Hierbij kan hem de stille of geheime reserve zeer van dienst zijn. Gezien deze verhoudingen, aldus schr., dient de accountant niet steeds afwijzend te staan tegenover de geheime reserve.

A IV 2

Maandblad voor Acc. en Bedrijfshuishoudkunde Nov. 1939

B. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

a. ALGEMEENE BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

II. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE ALS WETENSCHAP

Economie en bedrijfshuishoudkunde

Valk, dr. W., — Er is veel voor te zeggen, economie en bedrijfshuishoudkunde als één vak te beschouwen: er is maar één kenobject en iedere verdeling van arbeid binnen dit gebied is altijd min of meer willekeurig en hangt zuiver van doelmatigheidsoverwegingen af. Er is een hypothetisch geval, waarin economie en bedrijfs-economie samenvallen, n.l. wanneer er in de geheele wereld maar één groot bedrijf zou zijn. Schr. gaat na, welk karakter een aantal economische problemen in een aldus georganiseerde maatschappij zouden aannemen. Voor de bedrijfshuishoudkunde zouden daarin als hoofdschotel de combinatie der productiefactoren (substituties) gereserveerd blijven, bij welke bestudeering dan bepaalde theoretische ingewikkeldheden kunnen worden geëcarteerd (principe der verwaarloozing van praktisch irrelevante grootheden).

B a II 2

Maandblad voor Sociaal-Economische Wetenschappen Maart 1941

Het hooger economisch onderwijs als vertegenwoordiger der moderne cultuur

Elzinga, dr. S., — Bij de voortgezette studie van de bedrijfshuishoudkunde ging de begrenzing der nieuwe discipline tegenover de staatshuishoudkunde de volle aandacht eischen. De ontwikkeling verliep anders in Amerika en Engeland dan op het continent van Europa. Schr. geeft hiervan enkele lijnen aan, o.a. voor Nederland.

Wat de rechtswetenschap betreft, liep de ontwikkeling bij het economisch hooger onderwijs in vele opzichten parallel met die der economie. Schr. vervolgt zijn beschou-

wingen met de ontwikkeling van de economische geografie en de moderne talen bij het
hooger economisch onderwijs.

B a II 4

Maandblad voor Sociaal-Economische Wetenschappen Maart 1941

III. WAARNEMINGSMIDDELEN

Analytische verlies- en winstrekening

Rauchfleisch, dr. K. — Schr. bepleit de toepassing van de analytische verlies- en winstrekening. Op de gebruikelijke verlies- en winstrekening worden verbruik en opbrengsten tegenover elkaar gesteld, op de analytische rekening voert schr. het „resultaat” op inkoop, fabricage-kosten, verkoopkosten en omzetten afzonderlijk op. Deze resultaat-cijfers worden verkregen door vergelijking van de effectieve cijfers met z.g. basis-cijfers.

B a III 3

Economie Januari 1941

IV. LEER VAN DEN KOSTPRIJS EN DE PRIJSVORMING

Die Preisbildung bei neuen Erzeugnissen

Dichgans, Dr. H. — De Duitse prijsstopverordening veroorzaakt in het bijzonder voor fabrikaten, die nooit eerder voorkwamen, groote moeilijkheden; de regeling omvat evenals voor de groepen gelijksoortige en vergelijkbare orders niet alleen het fabrikaat, maar ook de condities.

De prijs voor de derde groep goederen „welke in plaats van andere zijn getreden” mag niet hooger zijn dan de oude prijs, tenzij het goed een hoogere gebruikswaarde (dus door verbetering) heeft verkregen of wel het gebruik van duurder materiaal uit volkshuishoudkundig oogpunt gewenscht was. Voor de 4e groep: nieuwe fabrikaten in engeren zin treedt de calculatiestop in plaats van de prijsstop. De calculatie moet in het algemeen geschieden op gelijke wijze als op den „Stichtag” gebruikelijk was. De richtlijnen hiervoor worden besproken.

B a IV 9

Der Wirtschaftstreuhander Januari 1941

V. LEER VAN DE FINANCIERING

Beschouwingen naar aanleiding van de reorganisatie bij van Vollenhoven

Berkum, Prof. dr. P. P. van — Het geval van Vollenhoven is een goede illustratie van de verwaarloozing van het theoretische financieringsbeginsel, volgens hetwelk gebruikmaking van financiering met obligaties en bankgelden aan nauwe grenzen is gebonden. Dalende bedrijfsomzetten werden de oorzaak van verliezen, welke werden verzaard door verliezen op de financiering van het hotel-, café- en restaurantbedrijf. Tenslotte financierde de bankier van v. V. de aflossingen en rentebetaling op de obligatieleeningen, hetgeen buiten haar functie lag. Na een summier overzicht van de technische reorganisatie te hebben gegeven, merkt schr. op, dat de brouwerij terugkeert tot die financiële structuur, waarvan zij zich niet had mogen verwijderen.

B a V 8

Economie Febr. 1941

VI. LEER VAN DE ORGANISATIE

Stimuleeren — maar op de juiste manier

Wallach, H. — Een grootsch opgezette reclame-campagne kan slechts dan blijvend resultaat opleveren, wanneer zij op systematische en doeltreffende wijze is voorbereid. Een zeer belangrijk onderdeel wordt daarbij gevormd door de propaganda.

Een zekere mate van enthousiasme en grondige kennis van het artikel zijn eischen, die aan den propagandist gesteld worden.

B a VI 11

Organisatie en Efficiency Maart 1941

Variabele en vaste kostenbudgetteering

Spinosa Cattela, J. E. — Een warm pleidooi voor de variabele methode van kostenbudgetteering.
B a VI 18 *Maandblad v. Acc. en Bedrijfs-huishoudkunde Maart 1940*

Het bedrijfsregistreertoestel der N.S.

Wijk, H. P. D. van — Voor het onderzoek van de dienstuitvoering op de stations maakt men reeds lang gebruik van z.g. grafische sporenstaten. Deze geven echter nog onvoldoende inzicht in de gang van de dienst. Wel kan aan de hand van versperringstabellen en koppelingsschema's voor ieder tijdstip worden nagegaan of de keuze der gebruikte sporen en rijrichtingen doelmatig is. Er bestond echter behoefte aan directe tijdnemingen in moeilijke uren van de dienstuitvoering. Daar hieraan ernstige bezwaren verbonden waren, hebben de N.S. de constructie van een bedrijfsregistreertoestel aangevat, dat tot op zekere hoogte automatisch werkt. Schr. zet de werking van dit toestel uiteen.
B a VI 19 *Spoor- en Tramwegen 15 Febr. en 1 Maar 1941*

VII. LEER VAN DE ARBEIDSVOORWAARDEN

Arbeidsanalyse

Een nummer over arbeidsanalyse wordt ingeleid door dr. ir. M. H. Damme. Het bevat bijdragen van H. Rusting (ter inleiding), J. Lubsen (Doelmatige bewegingen), A. J. Gideonse (De uitrusting van den arbeidsanalyst), C. L. M. Kerkhoven (De tempo-correctie in de tijdsstudie), J. F. Cahen (De statistische verwerking van gegevens verkregen door tijdsstudies in verband met arbeidsanalyse binnen het bedrijf), R. A. Biegel (Beoordeeling van praestatiecurven), J. M. Matthijns (De tijdsstudie in het rationeele bedrijfsbeheer), G. (Iets over het nut van werkanalyse door middel van tijdsstudies in het bijzonder ten aanzien van tariefwerk), A. J. Gideonse (Het gebruik van tijdswaarnemingen bij werkmethode-studie), V. W. van Gogh (Arbeidsstudies en de menschelijke factor). Een literatuuroverzicht is aan dit nummer toegevoegd.
B a V II 5 *Mededeelingen Maart 1941*

Bedrijfsorganisatie, psychotechniek en psycho-analyse

Kuiper, Dr. T. en Peype, Dr. W. F. van — In het beginstadium van de toepassing eener wetenschap openbaren zich een aantal gevaren, die voor haar opkomst een bedreiging vormen. Welke deze gevaren zijn en op welke wijze de praktijk ze het hoofd heeft weten te bieden, wordt aangetoond aan de hand van de praktische ontwikkeling van drie jonge wetenschappen, n.l. de bedrijfsorganisatie, de psychotechniek en de psycho-analyse. In elk der drie hier behandelde wetenschappen, hoewel zij van zeer uiteenloopenden aard zijn, komt men van meten, tellen en het interpreteren van cliché's tot nauwkeurige observatie van het individueele en het inleven in het typeerende.
B a VII 5 *Organisatie en Efficiency Maart 1941*

b . BIJZONDERE BEDRIJVEN

IV. LANDBOUW- EN CULTUURBEDRIJVEN

De intensivering van den Nederlandschen landbouw

Maltha, ir. D. J. — Schr. geeft aan, hoe de ontwikkeling van den Nederlandschen landbouw in de laatste decennia er toe geleid heeft, dat onze landbouw is gegroeid tot een intensieve bedrijfstak, waarbij het voortbrengen van veredelde producten op den voorgrond is gekomen. De toekomstige taak moet gericht zijn op twee functies, t.w. de voedselvoorziening voor de eigen bevolking en den uitvoer van „veredelde” landbouwproducten. Hiermede is het probleem nog slechts gesteld, doch noch geenszins opgelost.
B b IV 2 *Economisch Statistische Berichten 5 Maart 1941*

De verzorging van Duitschland met groente, aardappelen en fruit en de beteekenis daarvan voor Nederland

Boekstal, J. — Schr. analyseert de ontwikkeling van Duitschlands verzorging met groente, aardappelen en fruit en beziet daarnaast het verloop dat onze export van deze producten de laatste jaren genomen heeft. Hoe het einde van den oorlog ook moge zijn, altijd zal één van onze vroegere goede klanten aan beteekenis als afnemer van onze tuinbouwproducten inboeten.

B b IV 2

Econ. Statistische Berichten 19 Febr. 1941

V. INDUSTRIE

Beschouwingen naar aanleiding van de reorganisatie bij van Vollenhoven

Berkum, Prof. dr. P. P. van — Het geval van Vollenhoven is een goede illustratie van de verwaarloozing van het theoretische financieringsbeginsel, volgens hetwelk gebruikmaking van financiering met obligaties en bankgelden aan nauwe grenzen is gebonden. Dalende bedrijfsomzetten werden de oorzaak van verliezen, welke werden verzaard door verliezen op de financiering van het hotel-, café- en restaurantbedrijf. Tenslotte financierde de bankier van v. V. de aflossingen en rentebetaling op de obligatieleeningen, hetgeen buiten haar functie lag. Na een summier overzicht van de technische reorganisatie te hebben gegeven, merkt schr. op, dat de brouwerij terugkeert tot die financieele structuur, waarvan zij zich niet had mogen verwijderen.

B b V 16a

Economie Febr. 1941

VII. TRANSPORT

Het bedrijfsregistreertoestel der N.S.

Wijk, H. P. D. van — Voor het onderzoek van de dienstuitvoering op de stations maakt men reeds lang gebruik van z.g. grafische sporenstaten. Deze geven echter nog onvoldoende inzicht in de gang van de dienst. Wel kan aan de hand van versperringstabellen en koppelingsschema's voor ieder tijdstip worden nagegaan of de keuze der gebruikte sporen en rijrichtingen doelmatig is. Er bestond echter behoefte aan directe tijdopnemingen in moeilijke uren van de dienstuitvoering. Daar hieraan ernstige bezwaren verbonden waren, hebben de N.S. de constructie van een bedrijfsregistreertoestel aangevat, dat tot op zekere hoogte automatisch werkt. Schr. zet de werking van dit toestel uiteen.

B b VII 2

Spoor- en Tramwegen 15 Febr. en 1 Maart 1941

De administratie van het houtverbruik bij gasgeneratoren

Redactie — Het vraagstuk van de registratie van het verbruik van vloeibare brandstoffen is ondanks de daaraan verbonden moeilijkheden in den loop der tijden tot een bevredigende oplossing gebracht. Bij het verbruik van vaste brandstof rijzen nieuwe moeilijkheden. Het is ondoelmatig in gewichtseenheden te rekenen wegens het zeer wisselende vochtgehalte. Beter is het met volume-eenheden te werken (b.v. H.L.) Bij de berekening van het technisch rendement is het vochtgehalte dan nog altijd een factor, die de resultaten beïnvloedt. Een deel der warmte is nodig voor de verdamping van het water. Tot soms $\frac{1}{5}$ gedeelte van het hout is hiervoor benodigd.

B b VII 6

De Bedrijfsauto 9 Januari 1941

Het onderhoud van grootere autoparken

Redactie — Bij railverkeer is het onderhoud van rijdend materieel bij de doorgaans groote maatschappijen meestal in eigen beheer. Het materieel is sterk genormaliseerd en dit heeft invloed op de reparatie-methoden. Bepaalde reparatie-werkzaamheden worden op een vaste plaats verricht en het materieel wordt doorgeschoven. Bij groote autoparken is dit om een aantal redenen, die Schr. aanvoert, niet door te voeren, en daar vinden we dan de vaste opstelling van het materieel, terwijl een ploeg arbeiders gelijktijdig de reparaties of revisie uitvoert.

B b VII 6

Bedrijfsauto 9 Januari 1941

X. FINANCIERINGSINSTELLINGEN

Spaarbanken en publiek in oorlogstijd

Goedhart, C. — Schr. analyseert het verloop van de inleggingen en terugbetalingen bij de rijks- en particuliere spaarbanken en geeft zijn meening over de rationeële en z.i. grotendeels irrationeële motieven tot opvraging.

B b 7

Economisch Statistische Berichten 19 Februari 1941

Accountantscontrole in het effectenbedrijf

Limperg Jr., Prof. Th. — Dit artikel werd gepubliceerd naar aanleiding van ingediende voorstellen van de Ver. v. d. Effectenhandel tot instelling van accountantsonderzoek bij de leden der Vereeniging. Schr. staat afwijzend tegenover de gedachte om genoemde accountantscontrole in te voeren. Zelfs de volledige accountantscontrole zal het maatschappelijk verkeer niet de gewenschte zekerheid kunnen aanbieden. De accountantsverklaring zou een te groot vertrouwen wekken. Ook in de hoge kosten der controle ziet schr. een ernstig bezwaar.

B b X 9

Maandblad v. Acc. en Bedrijfsuishoudkunde Febr. 1940

ONTVANGEN BOEKWERKEN

Mr W. E. C. de Groot, Nederlandsche Belastingwetten. Bijgewerkt tot Oct. 1940; derde druk. Uitgave van *N. Samsom N.V.*, Alphen a. d. Rijn. Prijs f 4.90.

De Accountant, No. 8 (Dec. 1940); examenopgaven 2e halfjaar 1940; financieele rekenkunde; controleleer). No. 9 (Dec. 1940; verslag studievergadering 9 Nov. 1940). Inhoudsopgave 1940. Uitgave van het Nederlandsch Instituut van Accountants.

Accountants-agenda 1941, 1e jaarg. Samengesteld door *J. H. M. van van Emmerik*. Uitgave van *N.V. P.O.A.*, Alkmaar.

G. Zwart, Besluit op de Omzetbelasting 1940, met tarief en tabel. Uitgave van Uitgevers Mij. v. h. *Kemink en Zoon N.V.*, Utrecht, 1941. Prijs ingen. f 0.95.

P. Karmelk, Winstbelasting. Uitgave in de serie *De Belastingwetgeving*, D.B. 10, supplement no. 1. Uitgave van *J. Noordduyn en Zoon Gorinchem*, 1941. Prijs f 1.05.

S. M. Koopmans, *De Zegelwet 1917*. Zelfde uitgave, R. & D. 3. Zelfde uitgever, 1941. Prijs f 0.55.

P. Karmelk, *Wet op de Vermogensbelasting 1892*. Zelfde uitgave, D. B. 4, supplement no. 4. Zelfde uitgever, 1941. Prijs f 0.20.

P. Karmelk, *Wet op de Inkomstenbelasting 1914*. Zelfde uitgave, O. B. 2, supplement no. 5. Zelfde uitgever, 1941. Prijs f 0.50.

W. Speerstra en *J. van Manen*, *Beginselen van de handelskennis*, 2e druk. Uitgave van *J. B. Wolters*, Groningen, 1941. Prijs ingen. f 2.—, gebonden f 4.10.

A. A. D. Bouwhof en *J. C. Lagerwerff*, *Handelsrekenen deel II*, 10de